

סקירה כלכלית – סיכום שנת 2021 ינואר 2022

מהמומחים של מנורה מבטחים

שלוש וברוכים הבאים לסקירה הכלכלית מבית מנורה מבטחים. כמדי רבעון אנחנו מביאים לכם את החדשות הכי חמות מהארץ ומהעולם. והפעם, סקירה מיוחדת לסיכום שנת 2021 ומבט אל העתיד בצל ההבנה שהקורונה לא ממחרת להסתלק מחיינו.

הנה 5 דברים שכדאי לדעת על השנה שעברה ובמבט לעבר 2022

1. שגרת החיים לצד הקורונה הובילה להתאוששות בכלכלה העולמית בשנת 2021.
2. המשק המשיך להפגין עוצמה והתחזק בשיעור של כ-3.5% אל מול הדולר לאורך השנה.
3. התחזיות צופות מגמת צמיחה יפה בישראל וברחבי העולם ב-2022.
4. הריבית בארצות הברית צפויה לעלות לרמה של 1% עד סוף השנה הנוכחית.
5. מדדי המניות MSCI WORLD ותי"א 125 עלו ב-20% ו-31% בהתאמה.

בזווית הגלובלית

שנת 2021 והרבעון הרביעי בפרט עמדו בסימן המשך ההתאוששות בכלכלה העולמית מהשלכות משבר הקורונה, זאת על אף מספר גלי תחלואה שהתפרצו לאורך התקופה. בחודשים האחרונים הגיח בסערה לעולמנו "שחקן חדש" בדמות וריאנט אומיקרון, שהביא לקפיצה משמעותית במספר החולים, אך לא לתחלואה חמורה.

עם ההבנה הגלובלית שהקורונה לא הולכת לשום מקום, הלכה ופחתה כמות המדינות שמטילות סגרים הדוקים על פעילות כלכלית. בשל כך, הנזק הכלכלי מגלי התחלואה היה פחות חמור, אך עדיין מורגש היטב, בעיקר בפעילות של מגזרי השירותים, התיירות, הנופש והפנאי.

בעדכון האחרון שפרסמה, הורידה קרן המטבע הבינלאומית את תחזית הצמיחה לכלכלה העולמית לשנת 2021 לרמה של 5.9% לעומת 6% בתחזית הקודמת והותירה ללא שינוי את התחזית ל-2022 ברמה של 4.9%. כמו כן, הקרן הורידה את תחזית הצמיחה למדינות המפותחות לשנת 2021 ל-5.2% והעלתה את התחזית ל-2022 ל-4.5%. למדינות המתפתחות עלתה התחזית ל-2021 ל-6.4% וירדה ל-5.1% בשנת 2022.

גלי התחלואה שפקדו אותנו גרמו, בין היתר, לשיבושים ניכרים בשרשרת האספקה העולמית. המחסור בחומרי הגלם ובמוצרים, והתארכות זמני האספקה התרחשו על רקע עלייה בביקוש למוצרים מצד משקי בית וחברות במדינות שונות. כמו כן, התאוששות בכלכלה מתרחשת על רקע מחסור בעובדים במדינות רבות. מכלול הנסיבות הוביל להתגברות לחצי אינפלציה במדינות רבות. כתוצאה מזה, חלק מהבנקים המרכזיים החלו להדק תנאים פיננסיים.

ארה"ב

על פי ההערכות של קרן המטבע הבינלאומית, המשק האמריקאי צמח בשנת 2021 בקצב של 6.0% ובשנת 2022 צפוי לרשום צמיחה של 5.2%. על סמך הנתונים הכלכליים השוטפים, הצמיחה במשק האמריקאי נמשכה גם ברבעון הרביעי ואף האיצה לעומת הרבעון השלישי. במקביל, נמשך השיפור בשוק העבודה.

חלק מתוכניות התמריצים של הממשל האמריקאי הסתיימו בחודש ספטמבר. בנוסף, אישר הממשל תוכנית השקעה בתשתיות בסך של כטריליון דולר בפריסה לעשר השנים הקרובות ובה בעת מנסה לקדם תוכנית השקעה שממוקדת במשקי בית, אולם לעת עתה נתקל בקשיים פוליטיים.

קצב האינפלציה בארה"ב עלה בחודש נובמבר ל-6.8% לעומת 1.4% בסוף שנת 2020. בעקבות העלייה באינפלציה, הבנק המרכזי האמריקאי האיץ צמצום רכישות אג"ח ועד חודש אפריל צפוי להפסיק לחלוטין את הרכישות. לפי תחזית נגידי ה-FED האמריקאי, הריבית צפויה לעלות לרמה של 0.9% עד סוף 2022 לעומת 0.1% בסוף 2021.

אירופה

על פי ההערכות של קרן המטבע הבינלאומית, המשק האירופאי צמח בקצב של 5.0% בשנת 2021 וצפוי לרשום צמיחה של 4.3% בשנת 2022. בדומה לארה"ב, גם באירופה ניכרת עלייה מהירה באינפלציה, שהגיעה בנובמבר ל-4.9% לעומת 0.3% בסוף שנת 2020. הסיבה לכך נעוצה במחסור בחומרי האנרגיה ועלייה במחירים שלהם. הבנק המרכזי האירופאי צופה שהאינפלציה תחלוף ולא מתכוון בשלב זה לנקוט בצעדים כדי לבלום אותה.

סין

הכלכלה הסינית צמחה בשנת 2021 בקצב של 8% על פי ההערכות של קרן המטבע הבינלאומית וצפויה לצמוח בקצב של 5.6% בשנת 2022. הנתונים הכלכליים במשק הסיני נחלשו במהלך השנה. הסיבות העיקריות להאטה בפעילות כוללות הקשחה רגולטורית שפגעה בחברות רבות, בעיקר בתחום הטכנולוגיה, הידוק תנאים פיננסיים, היחלשות משמעותית בשוק הנדל"ן ודיכוי התפרצויות הקורונה על ידי סגרים הדוקים שפוגעים בפעילות הכלכלית.

ישראל ברמת המאקרו

על פי ההערכות של בנק ישראל, המשק הישראלי צמח בשנת 2021 בשיעור של 6.5% לאחר ירידה של 2.2% בשנת 2020. כמו במדינות רבות, הפעילות במשק הסבלה לאורך השנה מגבלות ממספר גלי תחלואה ובדומה למגמה העולמית לא נרשמו מגבלות משמעותיות על המשק כתוצאה מהופעת וריאנט אומיקרון, חרף נתוני תחלואה גבוהים שעלולים לתת את אותותיהם גם בגזרה זו.

הכלכלה המקומית נהנתה בשנה האחרונה בעיקר מהשקעות גבוהות בחברות הטכנולוגיה הישראליות, מצמיחה מהירה של ייצוא שירותי חברות ההייטק ומפעילות מוגברת בתחום הנדל"ן. חטיבת המחקר של בנק ישראל מעריכה כי התוצר יצמח בשנת 2022 ב-5.5% ובשנת 2023 ב-5%.

שיעור האבטלה בהגדרה הרחבה ירד במהלך שנת 2021 (עד חודש נובמבר, כולל) מ-12.9% ל-6.5% תוך עלייה בשיעור התעסוקה מ-54.4% ל-60.2% ולצד עלייה משמעותית במספר המשרות הפתוחות.

קצב האינפלציה השנתי בישראל עלה ממינוס 0.7% בסוף שנת 2020 ל-2.4% בחודש נובמבר. מדד מחירי הדירות עלה ב-12% החודשים האחרונים ב-10.3%.

הגירעון הממשלתי ירד בסוף שנת 2021 ל-4.5% לעומת גירעון של 11.4% בשנת 2020, תוך עלייה מהירה בגביית המסים. לצד זה, ואחרי קיפאון שנמשך שלוש שנים, אישרה הממשלה את תקציב המדינה לשנים 2021-2022, הכולל בתוכו מספר רפורמות מבניות במשק.

בנק ישראל הותיר את הריבית במשק ללא שינוי וברמה של 0.1%, ובמקביל המשיך לרכוש מט"ח בקצב גבוה. יתרות המט"ח הגיעו בסוף חודש נובמבר ל-208 מיליארד דולר לעומת 173 מיליארד דולר בסוף 2020.

מט"ח

הדולר התחזק מול מרבית המטבעות בעולם במהלך שנת 2021. מול האירו התחזק המטבע האמריקאי בכ-8%.

השקל הישראלי היה בין המטבעות המעטים ששערו התחזק מול הדולר בשיעור של כ-3.5% בשנת 2021. בנק ישראל רכש בשנת 2021 מט"ח בהיקף של כ-35 מיליארד דולר.

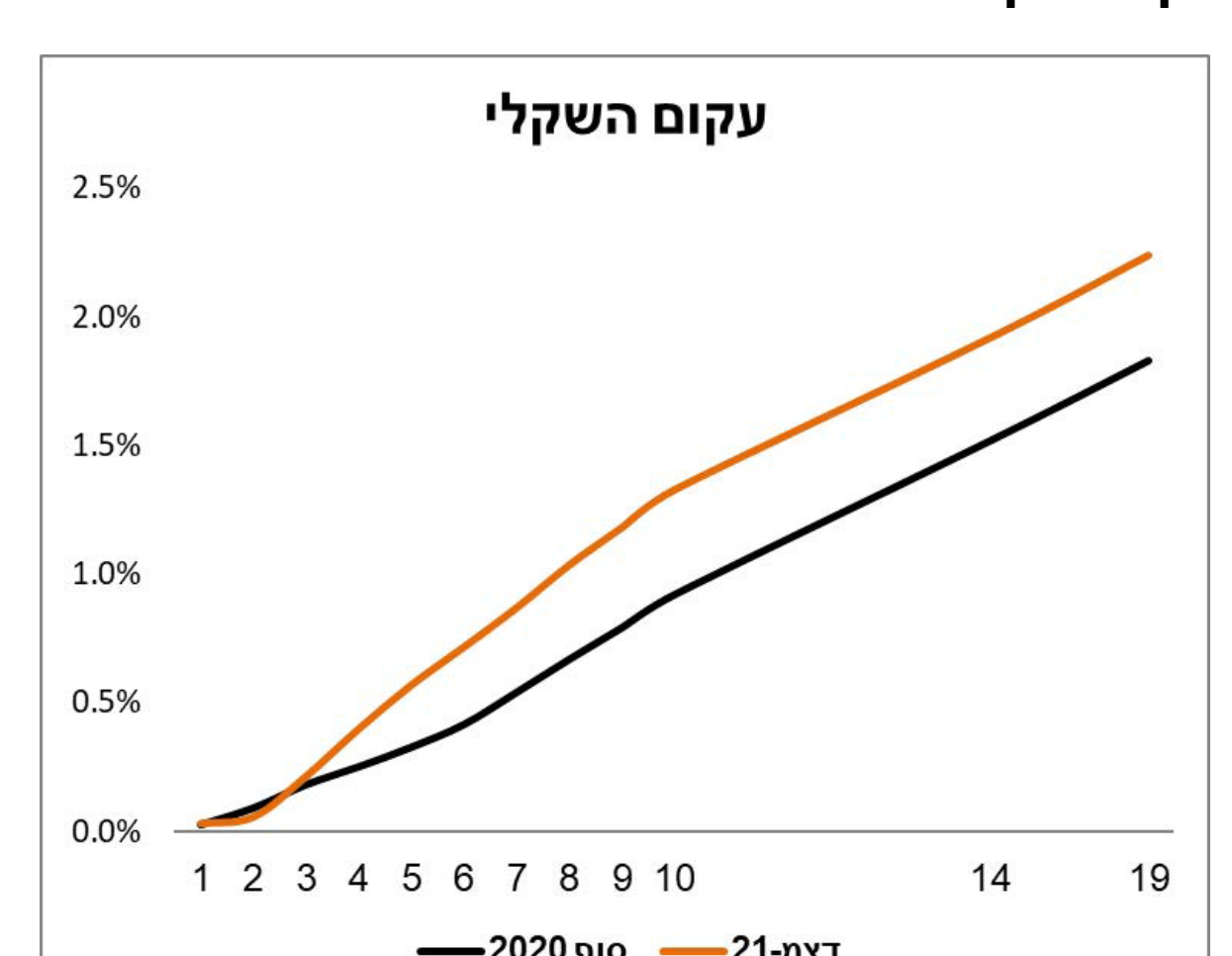
שער חליפין שקל דולר

שווקים

מדד מניות MSCI World רשם עלייה של 20% בשנת 2021. מדד S&P 500 זינק ב-27%, STOXX Europe 600 צמח ב-22% ואילו ה-Nikkei היפני ותי"א 125 עלו ב-5% ו-31% בהתאמה. בירידות בלטו מדד השווקים המתעוררים MSCI EM שצנח ב-5%.

ביצועי מדדי מניות בשנה האחרונה

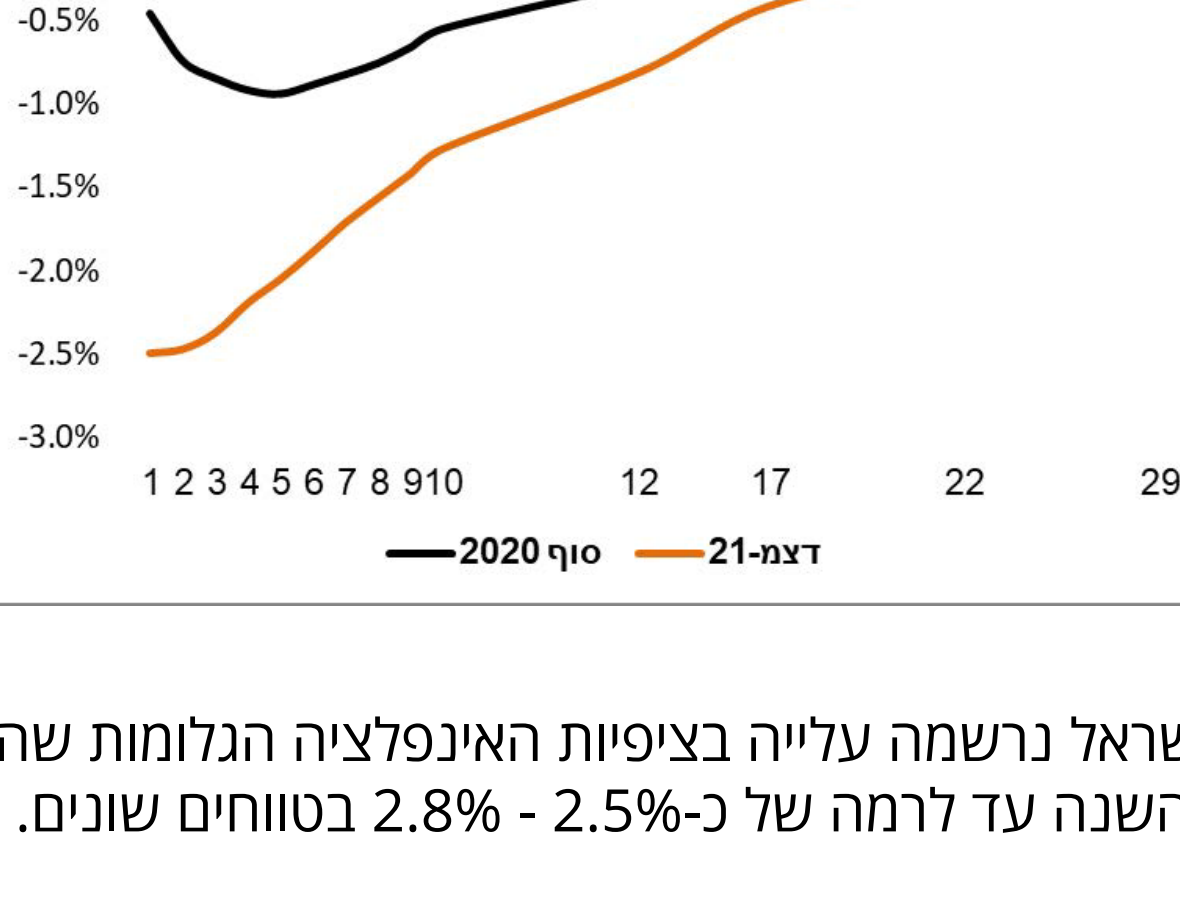

מהבחינה הסקטוריאלית בבורסה האמריקאית הובילו סקטור האנרגיה (עלייה של 47%), הטכנולוגיה (34%) והפיננסיים (33%). לעומתם, סקטור התעשייה, החומרים והתשתיות הציגו את הביצועים החלשים ביותר.

באירופה בלטו לטובה סקטור הטכנולוגיה (39%), התעשייה (27%) ושירותי הבריאות (26%).

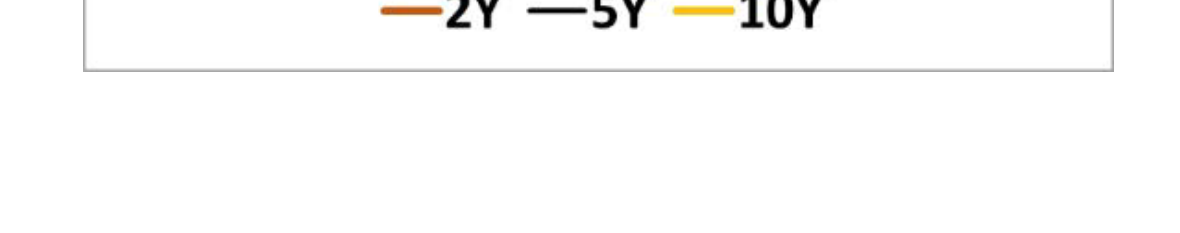
תשואות האג"ח הממשלתיות ל-10 שנים בארה"ב עלו במהלך השנה מ-0.9% ל-1.5%, תוך עלייה בציפיות האינפלציה הגלומות. מגמה דומה נרשמה גם באירופה ובמרבית המדינות. תשואת האג"ח הממשלתית השקלית ל-10 שנים בישראל עלתה במהלך 2021 מכ-0.77% לכ-1.28%.

גוף עקום שקלי ממשלתי

בנק ישראל סיים את תוכנית רכישות האג"ח הממשלתיות בחודש דצמבר רכש אג"ח בהיקף של 1.5 מיליארד ש"ח והשלים מכסה של 85 מיליארד ש"ח. רכישות האג"ח מנעו התללה חדה יותר של העקום בתקופה בה נדרש משרד האוצר להגדיל הנפקות אג"ח בכדי לממן את הגרעון התקציבי.

גוף עקום צמוד ממשלתי

גם בישראל נרשמה עלייה בציפיות האינפלציה הגלומות שהגיעו בסוף השנה עד לרמה של כ-2.5% - 2.8% בטווחים שונים.

עקום ציפיות האינפלציה

